

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (85) 273 5673, 8 706 80 501, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-

Nr. 12-01-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KARINĖS JĖGOS NAUDOJIMO STATUTO 13 IR 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS ORGANIZAVIMO IR KARO TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-723 18 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija teikia Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau – Įstatymų projektai).

I. Sprendžiama problema	<p>Pastaruoju metu nuolat augantis užsieniečių, neteisėtai kertančių Lietuvos Respublikos valstybės sieną su Baltarusijos Respublika, skaičius rodo, kad išaugusius neteisėtos migracijos procesus skatina nedemokratiniai režimai, ir tikėtina, kad tokia situacija nėra vienkartinė ar trumpalaikė problema, bet gali toliau plėtotis.</p> <p>Susidariusi situacija lemia, kad ekstremaliosios situacijos metu staigiai išaugus neteisėtos migracijos mastui civilinės saugos sistemos pajėgos susiduria su žmogiškųjų išteklių trūkumu. Nacionaliniuose teisės aktuose yra numatyta galimybė ekstremaliųjų situacijų atvejais pasitelkti karinius vienetus. Nepaisant to, ekstremaliųjų situacijų atvejais kariai neturi įgaliojimų jiems nepavaldžių asmenų atžvilgiu, todėl kariniai vienetai negali efektyviai padėti tokius įgaliojimus turinčioms civilinės saugos sistemos pajėgoms vykdyti jų funkcijas.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Įstatymų projektais siekiama nustatyti teisinį mechanizmą, kuriuo kariams ekstremaliųjų situacijų metu galėtų būti suteikti įgaliojimai jiems nepavaldžių asmenų atžvilgiu.</p> <p>Krašto apsaugos ministro sprendimu, suderinus su Respublikos Prezidentu, kariams galėtų būti suteikiamos šios teisės:</p> <ol style="list-style-type: none">1) duoti privalomus nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ir jų padaliniams;2) persekioti ir sulaikyti asmenis, nevykdančius karių privalomų nurodymų arba įtariamus padarius ar darančius nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą;3) laikinai apriboti galimybę patekti į tam tikrą teritoriją ar patalpą, sustabdyti joje vykdomus darbus, tam tikroje teritorijoje apriboti ar uždrausti transporto priemonių eismą;4) tikrinti asmenų, transporto priemonių, ginklų ir kitų daiktų dokumentus;5) atlikti asmens apžiūrą ir jo turimų daiktų patikrinimą;

	<p>6) sustabdyti, tikrinti ir apžiūrėti transporto priemones, jose esančius krovinius ir daiktus, taip pat asmenis ir jų bagažą;</p> <p>7) panaudoti specialiąsias priemones.</p> <p>Teisės galėtų būti suteikiamos tik esant visoms šioms sąlygoms:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yra paskelbta ekstremalioji situacija; • kai įvykio mastas sparčiai didėja ir kai siekiant išvengti grėsmės visuomenės rimčiai yra būtina atkurti tam tikrų civilinės saugos sistemos pajėgų, t. y. policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba) ar Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Viešojo saugumo tarnyba) pajėgų, būtiniausias veiklos sąlygas ekstremaliosios situacijos židinyje; • yra gautas Vyriausybės Ekstremalių situacijų komisijos pirmininko motyvuotas rašytinis prašymas; • sprendimas yra suderintas su Lietuvos Respublikos Prezidentu. <p>Tokiu būdu užtikrinama, kad teisės kariniams vienetams būtų suteikiamos tik susiklosčius išskirtinėms sąlygoms, o įgaliojimų suteikimas, laikantis <i>demokratinės civilių kontrolės principo</i>, būtų inicijuojamas ne krašto apsaugos, bet civilinės saugos sistemos.</p> <p>Teisių suteikimas būtų siejamas ne su bet kokių civilinės saugos sistemos pajėgų, bet tik su policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos ar Viešojo saugumo tarnybos pajėgų būtiniausiomis veiklos sąlygomis. Tai yra susiję su aplinkybe, kad būtent šių institucijų atliekamos viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimo funkcijos yra artimiausios Karinės jėgos naudojimo statuto 8 straipsnyje numatytiems karinės jėgos naudojimo pagrindams.</p>
III. Priemonių įgyvendinimo sąnaudos	Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus Įstatymų projektus bus sudarytos sąlygos kariniams vienetams ekstremaliųjų situacijų metu įgyti papildomus įgaliojimus kariams nepavaldžių asmenų atžvilgiu ir tokiu būdu užtikrinama efektyvi karinių vienetų pagalba ekstremaliųjų situacijų metu atkuriant policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos ar Viešojo saugumo tarnybos pajėgų būtiniausias veiklos sąlygas.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje. Atskirų konsultacijų su visuomene nebuvo.

Įstatymų projektai darbo tvarka buvo derinami su Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

Atsižvelgiant į tai, kad dėl masinio užsieniečių antplūdžio Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. 517 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo paskyrimo“ paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija visoje šalyje, o Įstatymų projektai parengti siekiant užtikrinti efektyvią karinių vienetų pagalba ekstremaliųjų situacijų atvejais atkuriant policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ar Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pajėgų būtiniausias veiklos sąlygas, prašome Vyriausybės svarstyti Įstatymų projektus skubos tvarka.

Įstatymų projektus parengė Krašto apsaugos ministerijos Teisės departamento (direktorė Judita Nagienė, tel. (8 5) 273 5545, el. p. judita.nagiene@kam.lt) Teisėkūros skyriaus (vedėjas Tomas Vainius, tel. (8 5) 273 5908, el. p. tomas.vainius@kam.lt) patarėjas kpt. Mantas Keliotis

(tel. (8 5) 273 5597, el. p. mantas.keliotis@kam.lt) ir Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos kariuomenės Teisės departamento direktorius plk. lt. Darius Senikas (tel. (8 5) 278 5016, el. p. darius.senikas@kam.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
5. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 5 lapai.
6. Lietuvos Respublikos nutarimo dėl Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.

Krašto apsaugos ministras

Arvydas Anušauskas